

מן התלמוד

סדר נשים, מסכת קידושין, דף כ"ב

ר' יהודה הנדואה גר שאין לו יורשין הוה, חלש. על מר
זוטרא לשילי ביה, חזייה דתקיף ליה עלמא טובא. אמר ליה
לעבדיה: שלוף לי מסנאי ואמטינהו לבייתא. איכא דאמרי גדול
הוה, זה פירש למיתה וזה פירש לחיים.

לשילי ביה - לשאול בשלומו
דתקיף ליה עלמא טובא - שמתגבר עליו
העולם ביותר (כלומר הוא עומד למות)
שלוף לי מסנאי - חלוץ לי נעליי

הסבר: רבי יהודה מהודו היה גר, ולא היו לו קרובי משפחה.
כאשר חלה, בא מר זוטרא לבקר אותו, וראה שהוא נוטה
למות. אמר מר זוטרא לעבדו של ר' יהודה לחלוץ את
נעליו ולהביאן לבייתו, וכך לאחר פטירתו של ר' יהודה
עבר העבד לרשות מר זוטרא.

על המפה

מרכז שפירא

מרכז שפירא הוא יישוב דתי קהילתי בשפלה. הוא
הוקם בשנות ה-50 כחווה חקלאית בשם "דגנים",
על ידי חיילים משוחררים. מאוחר יותר הוקם שם
מרכז חינוך אזורי, בו גרו מורים מכל הסביבה. שם
המקום שונה למרכז שפירא ב-1957, בעקבות פציעתו
של השר משה שפירא מרימון שהושלך לכנסת.
בשנת 1995 הורחב היישוב ונבנתה השכונה החדשה
"**אחוזה אתרוג**", שרחובותיה קרויים על שם שבעת
המינים. ביישוב פועלים מוסדות ישיבת אור עציון,
שבראשם עמד הרב
חיים דרוקמן, שגם
כיהן כרב היישוב.
כיום גרים שם
כ-2,780 תושבים.

מרכז שפירא (Wikipedia, יעקב)

"תלמוד ישראלי" פרויקט חינוכי, קהילתי וחברתי המנגיש את התלמוד תוך חיזוק והעצמת הקשר לתרבות ומורשת ישראל.

זמני השבת במוקדי הפעילות בעולם:

ישראל י"ם:	ניו יורק:
כניסת שבת: 18:19	כניסת שבת: 18:57
יציאת שבת: 19:30	יציאת שבת: 19:56
ישראל ת"א:	גרמניה:
כניסת שבת: 18:35	כניסת שבת: 19:12
יציאת שבת: 19:32	יציאת שבת: 20:28

סדר נשים | מסכת קידושין כ"א-כ"ז

פרשת ניצבים- וילך | י"ז-כ"ג באלול תשפ"ג (9-3 לספטמבר 2023)

דף כ"א: עבד נרצע

"עבד נרצע" הוא עבד עברי שרוצעים את אוזנו, דהינו עושים בה חור באמצעות
מרצע. כמובן שלא מכריחים את העבד לעשות זאת, אלא עבד עברי שפבר
סים את מכסת שנות עבדותו ובכל זאת הוא רוצה להמשיך להיות עבד,
מביאים אותו לבית דין ורוצעים את אוזנו. אם אינו רוצה - הרשות בידו
ללקח הביתה ולא ישאר עבד.

דף כ"ב: עבד פנעני

עבד פנעני לעולם אינו יוצא לחרות מעצמו, כמו עבד עברי.

כאשר יהודי קונה עבד פנעני הוא טובל אותו במקוה ועורכים לו ברית מילה,
ואז העבד נהיה חייב במצוות. לא בכל המצוות, אלא רק במצוות שנשים
חייבות בהן. העבד עדין אינו יהודי, ולכן אסור להתחתן איתו. רק אם אדונו
ישחרר אותו, מיד העבד יהפוך להיות יהודי. איך קונים עבד פנעני? בדף
זה לומדים שאפשר לקנות אותו גם על ידי "חזקה" - אם האדון מעביד את
העבד בעבודות שעבדים עושים, בכך הוא קונה אותו לעבד.

דף כ"ג: ירושת גר הצדק

התלמוד מספר לנו על יהודי בשם ר' יהודה הנדואה שהיה גר צדק ולא היו
לו יורשים. גר צדק שאין לו ילדים - איש אינו יורש אותו, כי כל בני משפחתו
מן התקופה שלפני התגירותו אינם נחשבים קרוביו.
והנה, גר הצדק חלה ושכב במיתתו. שמע זאת האמורא מר זוטרא ובא
לבקרו. תוך כדי הביקור הבחין מר זוטרא כי גר הצדק גוסס ועומד למות.
מיד אמר מר זוטרא לעבדו הפנעני של הגר: "שלוף את נעלי מעל רגלי
והולך אותם לבייתי". מדוע הוא עשה זאת? מפני שתוף זמן קצר ביותר גר
הצדק הגוסס עמד להיפטר מן העולם, והעבד הפנעני היה יוצא לחרות
ומשתחרר מפני שאין לו אדון. האדון הקודם שלו עומד למות ואין יורש
שירש את העבד. לכן מר זוטרא העביד את העבד אפילו בעבודה סמלית
כדי שיעבוד עבורו משעת הגיסה עד אחרי הפטירה, וכך באופן הזה זכה
מר זוטרא בעבד הפנעני לעצמו.

חברותא

מתפללים

תלמידי כיתות ז'-ח' החלו להתפלל תפילת שחרית במניין בבית הספר כל בוקר. אחד התלמידים מבקש פעמים רבות מהגבאים להיות חזן - שליח ציבור. אותו תלמיד סובל מגמגום קל, והוא גם מתבלבל בקריאה מדי פעם - האותיות 'קופצות לו' מול העיניים. בין הגבאים והחברים התנהל דיון כיצד לנהוג בבקשותיו להיות חזן.

מצד שני:

כשהוא חזן הוא גורם לטרחת לציבור. הגמגום והטעויות שלו בתפילה גורמות לאי נעימות חברתית, ולכן שבמקום להתרכז בתפילה הם עסוקים בלתקן אותו ולהמתין עד שיתגבר על הגמגום והטעויות, ומאבדים סבלנות וריכוז. זה מצב לא נעים.

מצד אחד:

אם הוא יהיה חזן זה יחזק את הביטחון העצמי שלו, הוא ירגיש טוב יותר מבחינה חברתית, ויהיה חלק מבעלי התפילה למרות המגבלות שלו. למרות הקושי על החברים לספוג את אי הנעימות כדי לתמוך בו ולחזק אותו.

מה דעתכם?

אם גם אתם נתקלתם בדילמה ו'התפללתם' עליה אתם מוזמנים לשתף אותנו ונפרסם אותה אצלנו בעלון. ניתן לשלוח למייל talmudisraeli@medison.co.il תחת הנושא "דילמה" עם שם משפחה ועיר מגורים וגם אתם תיכנסו להגרלה על פרסים שווים

★ | מן ההסטוריה

איגוד ישיבות ההסדר

איגוד ישיבות ההסדר הוקם בשנת 1975 על ידי מספר ראשי ישיבות, כדי לייצג את ישיבות ההסדר מול צה"ל ומשרד הביטחון, וכן מול הציבור והתקשורת. בראשו עמד יעקב דרורי ז"ל. מטרת ארגון ישיבות ההסדר היא להקים ישיבות המשלבות לימוד תורה עם שירות צבאי, ולדאוג לצרכיהם של אותם תלמידים בישיבות ובצבא. בשנת 1995 קיבל הארגון את פרס ישראל על תרומה מיוחדת לחברה ולמדינה. הרב חיים דרוקמן היה יו"ר מועצת הארגון עד לפטירתו.

חזית בניין בית המדרש בישיבת כרם ביבנה בה הוקם לראשונה מסלול הסדר (Wikipedia, מיכאל יעקובסון)

הצטרפו למאות אלפי לומדי הדף היומי, פתחו שיעור שבועי אצלכם בקהילה

כל קהילה שתצטרף, תקבל את העלון השבועי עפ"י הכמות הנצרכת בקהילתה בחינם עד פתח הבית! לרישום סרקו את הקוד.

לומדי התלמוד הישראלי- בית ספר 'חזון יעקב', אשדוד.

חמד של מושג

מינהל החינוך הדתי הפיקוח על הוראת תלמוד ותושבע"פ

בית דין לגיור

נוכרי שרוצה להתגייר חייב לעשות זאת באמצעות בית דין לגיור, שיבחנו את רצינות כוונתו להצטרף לעם ישראל, ילמדו אותו על התורה והיהדות וידריכו אותו בשלבי הגיור. על הדיינים לוודא שברית המילה והטבילה של המתגייר נעשים כהלכה. בתי הדין לגיור בארץ פועלים מטעם הרבנות הראשית.

4260	3930	3880	3828	3728	3408		3340	2934	2883		2448	2448		2238	1948	0
495	רבי יהודה הנשיא	רבי עקיבא	חורבן ביהמ"ק ה-2	הלל הזקן	המלכה	חורבן בית המקדש ה-2	חורבן בית המקדש ה-1	חורבן בית המקדש ה-1	שלמה המלך	דוד המלך	הנביא דבורה	מתן תורה	אפרים ומנשה	אברהם אבינו	ברייתא העולם	ברייתא העולם

1. מה הדמות המרכזית בציור?
2. מה היה תפקידה הציבורי והחינוכיים של הדמות?
3. מי הן הדמויות בתמונות על הקיר?
4. איזה מקום משתקף מהחלון ואיך הוא קשור לדמות?
5. מהם הספרים המונחים על השולחן?
6. איזה פרס חשוב הוענק לדמות שבציור?
7. התבוננו היטב היטב בציור. יש בו דבר לא נכון ולא הגיוני?

7 התבוננו היטב היטב בציור. יש בו דבר לא נכון ולא הגיוני - מהו?

סרקו את הבר-קוד, היכנסו לערוץ היו-טיוב של התלמוד הישראלי ותוכלו לצפות בעולם שלם של סרטים בנושאים שונים ומגוונים, מרתקים ומעניינים

1. ישיבת הסדר וישיבה תיכונית.
2. נמצאת ביישוב מרכז שפירא.
3. שמה מנציח את תושבי גוש עציון שנפלו במלחמת העצמאות.
4. בראשה עמד הרב חיים דרוקמן.
5. מחנכת בדרכו של הרב קוק.

«ԹԱՄԱՐ ԿԼԱ ՄԻՈՒՆ»

סדר נשים | מסכת קידושין, דף כ"ד - כ"ז

דף כ"ד: עבד פנעני במרפאת השיניים

רפאל היה רופא שיניים. יום אחד הוא ראה את עבדו הפנעני סובל מכאב שיניים. הוא בדק את פיו של העבד הפנעני והבחין שבאחת משיניו נפער חור גדול.

הוא החל לטפל בשן, אלא שלצער הרב של רפאל, לפתע הוא לחץ בידו חזק מדי והשן של העבד נעקרה.

רפאל התנצל מאוד לפני העבד, ומיד כשהעבד קם מכרססת הטיפולים, רפאל שלח לעבדו יד לברכת שלום ואמר לו: "אתה עומד להיות יהודי. בתורה כתוב שעבד פנעני יוצא לחופשי אם אדונו הפיל לו שן. הפלתי לך שן - ולכן אתה עומד להשתחרר".

דף כ"ה: קנין מסירה

חפצים אינם עוברים מבעלות איש לרעהו בלא עריכת קנין.

קנין מסירה, הנלמד בדף זה, זהו קנין שבו החפץ שקונים אינו זז כלל.

קנין מסירה מבצעים רק בבהמה. מוכר המבקש למכור בהמה השייכת לו, אוהז במושכות הקשורות לבהמה, או שהמוכר אוהז באוכף שמונח על הבהמה, והוא מעביר אותם לידי הקונה. המסירה היא של המושכות ששולטות על הבהמה, או של האוכף שבו רוכבים על הבהמה, היא הקנין שמעביר את הבעלות מן הקונה אל המוכר.

דף כ"ו: קנין במגרש

כיצד קונים קרקע? אפשר בתשלום כסף. אפשר בכתיבת שטר, שהמוכר נותן לקונה שטר בו כתוב כי הוא מכר לו את הקרקע. אפשר גם על ידי "חזקה" - הקונה משתמש בקרקע ועושה בה שימוש, ועל ידי כך הוא קונה אותה.

בדף זה לומדים כי במקומות שבהם רגילים למכור קרקעות רק באמצעות שטרות, אי אפשר לקנות קרקעות בקנין כסף.

דף כ"ז: קנין אגב

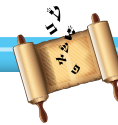
ישנו קנין המכונה: "קנין אגב". אם בקנין מסירה עושים קנין בחפץ בלי להזיז אותו, הרי שבקנין אגב אפשר לקנות חפצים בלי לעשות בהם מעשה קנין כלל.

הנה דוגמא כיצד מתבצע 'קנין אגב'.

אלון עמד למכור את הדיירה שלו באמצעות שטר, כדת וכדין.

רגע לפני עריכת הקנין, אמר אלון לקונה: "במחסן של חבר שלי יש לי גם שולחן סלון גדול, שתי כורסאות, ספרייה מהודקת וארבע כסאות מטבח. אין לי צורך בהם ולכן אתה יכול לקחת אותם לעצמך".

אף יקנה הקונה את כל הרהיטים? התשובה היא: 'קנין אגב' - אגב הדיירה. כל הקונה קרקע או בית, יכול לקנות אגב הקרקע ואגב הבית חפצים של המוכר שנמצאים בכל מקום בעולם, בלי צורך בקנין נוסף.

דבר תורה

אחרי שהתורה מדגישה כי חידוש הברית לפני הכניסה לארץ יהיה בפני "כל איש ישראל", היא מאריכה לפרט ולתאר כל איש ואיש: "מחוטב עציר ועד לשואב מימיר".

מדוע יש צורך לחזור ולפרט את תפקידו של כל אדם, אם מראש אמרנו שהברית שייכת לכל ישראל?

ניתן לומר שיש כאן הדגשה של שני צדדים שיש בין האדם לבוראו. מצד אחד, מצוות התורה והברית הם ביחס לכל עם ישראל כולו, והציווי על שמירתה הוא משותף לכולנו יחד. אך מצד שני, כל אחד נבחן על עמידתו בברית התורה לפי יכולתו ומקומו העצמי. לכל אחד טבע אחר ומציאות חיים אחרת, והדרך בה הוא נדרש לילך מתייחסת למקומו הייחודי ולמסלול חייו האישי.

שאלות השבוע

1. מה מעמדו ההלכתי של עבד פנעני שהשתחרר?

2. באמצעות איזה מעשה קונים עבד?

3. מהן שלוש הדרכים לקנות קרקע?

בין הפותרים נכונה תיערך הגרלה שבועית* והזוכה בה יזכה בפרס איכותי. את התשובות יש לשלוח עד יום רביעי שלאחר השבת של אותו עלון עד השעה 14:00, למייל talmudhagrala@medison.co.il יש לציין את מס' העלון עליו אתם עונים.*בפיקוח רואה חשבון

